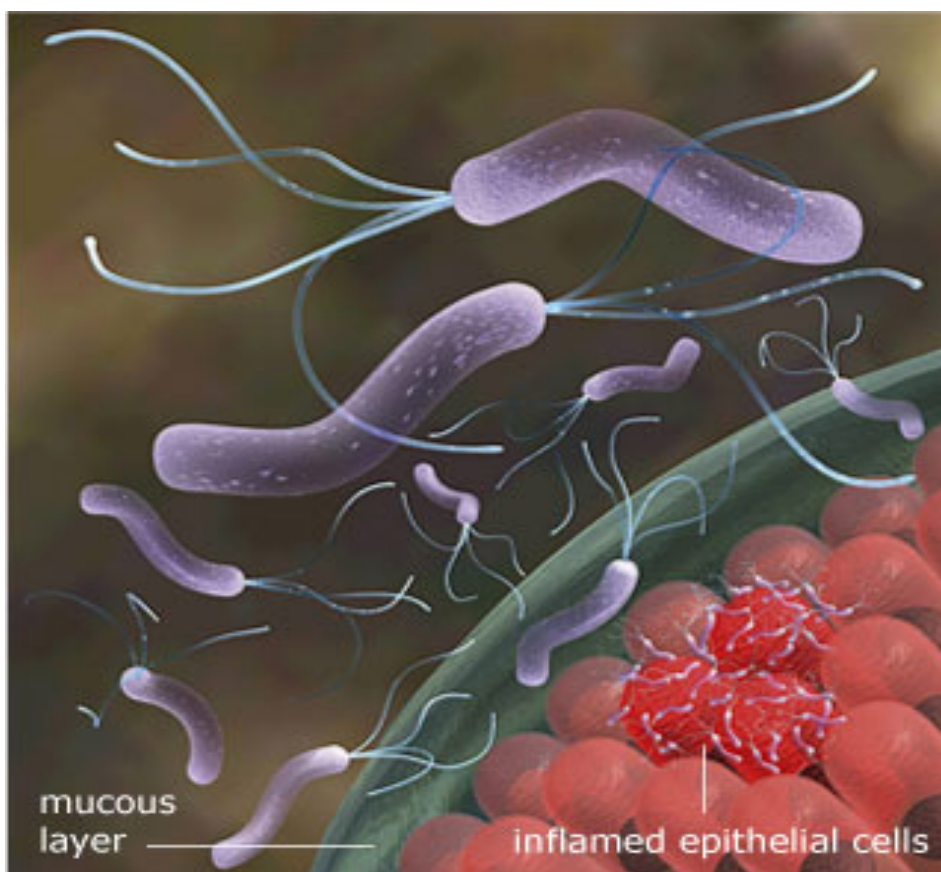

DIJETOTERAPIJA KOD ULKUSA

UVOD

Peptični ulkus je ograničeno oštećenje probavnih organa koje prodire kroz sluznicu i dublje slojeve njihovih stjenki. Pojavljuje se u onim dijelovima probavnog sustava gdje postoji aktivnost želučane kiseline i pepsina: jednjaku, želucu, dvanaesniku te bližim dijelovima tankog crijeva.

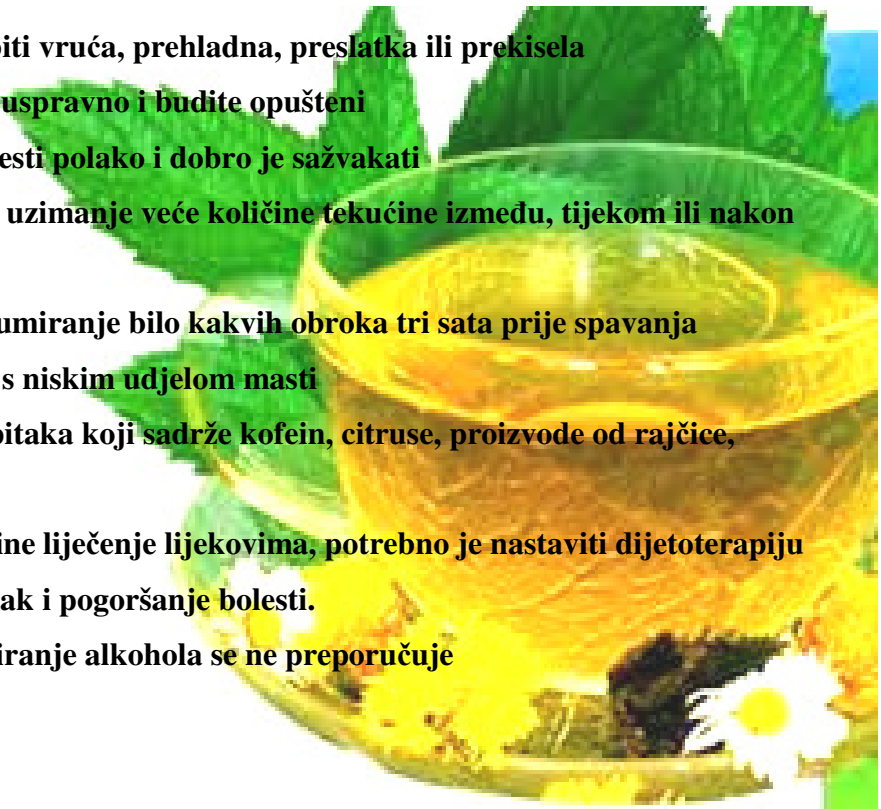
Peptični ulkus je česta bolest i procjenjuje se da 5 -10 % pučanstva barem jednom u životu ima aktivnu bolest. Najučestaliji uzročnici njegove pojave su infekcije bakterijom **Helicobacter pylori**, uzimanje nesteroidnih protuupalnih lijekova, stresna zbivanja kao što su teške opekline, ozljeda i operacija središnjeg živčanog sustava te teški oblici infekcija ili zatajenje organa, osobito bubrega i jetre.

Izbjegavanjem vanjskih agresivnih čimbenika kao što su pušenje, alkohol te nepravilna prehrana, može se smanjiti rizik nastanka peptičnog ulkusa i komplikacija, odnosno mogu se značajno smanjiti tegobe uzrokovane ovom bolešću.

Namijenjena je bolesnicima s vrijedom (ulkusom) želuca, dvanaesnika, erozivnim gastritisom i kroničnim gastritisom i duodenitisom, refluksnom bolesti jednjaka (GERB) i hijatalnom hernijom.

Bolesnicima se savjetuje da se nastoje pridržavati uputa za dijetoterapiju kod peptičkog ulkusa i sljedećih preporuka zbog smanjenja lučenja želučane kiseline:

1. jela ne bi smjela biti vruća, prehladna, preslatka ili prekisela
2. dok jedete sjedite uspravno i budite opušteni
3. hranu bi trebalo jesti polako i dobro je sažvakati
4. ne preporučuje se uzimanje veće količine tekućine između, tijekom ili nakon obroka.
5. izbjegavajte konzumiranje bilo kakvih obroka tri sata prije spavanja
6. birajte namirnice s niskim udjelom masti
7. smanjite unos napitaka koji sadrže kofein, citrusne, proizvode od rajčice, čokoladu
8. nakon što se prekine liječenje lijekovima, potrebno je nastaviti dijetoterapiju jer sprječava povratak i pogoršanje bolesti.
9. pušenje i konzumiranje alkohola se ne preporučuje

KARAKTERISTIKE DIJETE

CILJ DIJETE

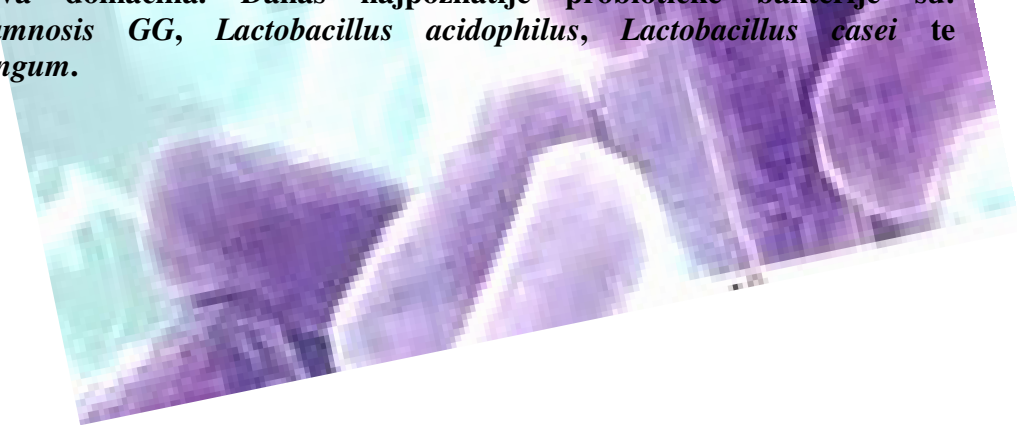
Cilj dijetе je smanjivanje ili potpuno izbacivanje namirnica iz prehrane koje mogu izazvati iritaciju želuca i prekomjerno lučenje želučane kiseline.

ENERGIJA	BJELANČEVINE	MASTI	UGLJIKOHIDRATI	BROJ OBROKA
8370-9210 kJ/ 2000-2200 kcal	10-12% 0,8 g/kg/TM	≤30%	50%-60%	3

- Preporučuje se lako probavljiva hrana, bez upotrebe oštrih i nadražujućih začina i namirnica koje uzrokuju napuhavanje.
- Hrana mora biti dobro kuhana, pirjana u vlastitom soku i pečena s minimalnom količinom masnoće. Preporučuje se veći unos ugljikohidrata iz žitarica, kruha, dvopeka, tjestenine, riže, kukuruzne i pšenične krupice te povrća i voća.
- **Izvor proteina:** nemasno meso, prednost piletina, puretina i riba, svježi posni sir, fermentirani mliječni proizvodi i jaja. Prednost dati maslinovom ulju i ostalim biljnim uljima. Osigurati dodatnu količinu tekućine iz kompota, juhe, blagih biljnih čajeva.

Helicobacter pylori i probiotici

Donedavno se smatralo da su glavni uzroci ulkusa želuca i dvanaesnika jače začinjena i zakiseljena hrana, stres i loše životne navike. Danas je poveznica jasna s otkrićem prije 26 godina mikroorganizma *Helicobacter pylori*. Upravo ta bakterija dovedena je u usku korelaciju s više od 90% ulkusa dvanaesnika i do 80% ulkusa želuca. U razvijenim zemljama seropozitivno je 25-50% populacije, a u zemljama u razvoju 70-90%. Probiotici ili korisne bakterije živi su mikroorganizmi koji, primijenjeni u ljudi, djeluju povoljno na domaćina poboljšavajući svojstva mikroflore probavnog sustava. Probiotički sojevi bakterija se danas često dodaju mliječnim proizvodima, posebice fermentiranim. Bakterijske kulture koje se najčešće rabe iz rodova su *Lactobacillus* i *Bifidobacterium*. Mehanizam djelovanja probiotika zasniva se na inhibiciji rasta nepoželjnih mikroorganizama, modifikaciji metaboličkih procesa i stimulaciji imunskog sustava domaćina. Danas najpoznatije probiotičke bakterije su: *Lactobacillus rhamnosis GG*, *Lactobacillus acidophilus*, *Lactobacillus casei* te *Bifidobacterium longum*.

Namirnice	Preporučuje se	Preporučuje se u malim količinama	Ne preporučuje se
JUHE	Nemasne juhe od pasiranog povrća, juha od teletine i peradi, riblja juha		Masne juhe, industrijske gotove juhe, juha od suhog mesa
MESA	Nemasno mlado meso pirjano u vlastitom soku, kuhano, pečeno u foliji (teletina, junetina, kunić, bijelo meso peradi)	Pureća prsa u ovitku, toast šunka, nemasno svinjsko meso	Pržena i pohana mesa, dimljena mesa, salame i trajne kobasice, paštete, mesne konzerve
RIBA	Bijele ribe kuhane ili pečene u foliji prije serviranja prelivene s maslinovim uljem (škrpina, oslić, brancin)	Nemasna kuhana pastrva	Masne ribe (skuša, tuna, srdela, šaran, som), riblje konzerve, sušena, marinirana, dimljena i soljena riba, lignje, dagnje, rakovi
JAJA	Tvrdo kuhana jaja		Pržena jaja
MLIJEKO I MLIJEČNI PROIZVODI	Obrano mlijeko 1 % m.m., posni svježi sir, jogurt, acidofil, bioaktiv,	Svježe vrhnje 12 % m.m	Punomasno mlijeko, zreli, masni sirevi, sir dimljeni, vrhnje s većim postotkom mliječne masti
KRUH I ŽITARICE	Bijeli, odstajali kruh, dvopek, toast, tjestenina, riža, kukuruzna i pšenična krupica, keksi		Kruh s integralnim žitaricama, svježi, vrući kruh i pecivo, dizana tijesta, kroketi
POVRĆE I SALATE	Kuhano i pasirano povrće (krumpir, špinat, blitva, mrkva, mladi grašak, mlade mahune, cvjetača, brokula, tikvice, oguljena rajčica, korabica)	Mlada salata s limunovim sokom (cikla, zelena salata, matovilac) pasirani grah, svježi kupus	Paprika, kiseli kupus, krastavci, kelj, patlidžan, konzervirano povrće, prženi i pečeni krumpir, grah, bob, leća
MASNOĆE	Maslinovo, suncokretovo i ulje kukuruznih klica	Maslac, margarin	Svinjska i gušćja mast, majoneza
SLASTICE	Biskvit, puding, krupica i riža na mlijeku, med (lavanda, ružmarin), marmelada	Mliječni sladoled	Pržena i dizana tijesta, palačinke, čokolada, kolači s nadljevom (orasi, mak, lješnjaci, bademi)
VOĆE	Kuhano voće, prirodni voćni sokovi, kašice od voća, banane		Neoguljeno, nedozrelo i kiselo voće, grožđe, konzervirano voće
PIĆA	Blagi biljni čajevi (kamilica, stolisnik, metvica, zeleni)	Slaba kava, blagi kakao, mineralna voda	Crni čajevi, crna kava, pivo, alkoholna pića, slatki gazirani napici
ZAČINI	Razblaženi limunov sok, sol, lovor, peršin, cimet	Jabučni ocat - razblaženi	Crveni luk, češnjak, alkoholni ocat, senf, hren, začinska paprika, papar